

## SPIS TREŚCI

### Indeks autorów

|                     |    |
|---------------------|----|
| Authors index ..... | 11 |
|---------------------|----|

Dariusz Świsulski, Jerzy Barglik

### Wstęp

|                    |    |
|--------------------|----|
| Introduction ..... | 13 |
|--------------------|----|

### Historia szkolnictwa technicznego i instytutów badawczych

1. Barbara Ząbczyk-Chmielewska  
**Działalność naukowego „Koła Mechaników i Elektrotechników Studentów Polaków Politechniki Gdańskiej” w latach 1923-1939**  
*Activity of the scientific “Circle of Mechanical and Electrical Engineering - Polish Students at Gdańsk University of Technology” in the years 1923-1939* ..... 15
  
2. Marek Ulatowski, Wojciech Urbański  
**Warszawska szkoła naukowa maszyn elektrycznych niekonwencjonalnych**  
*Warsaw science school of unconventional electrical machines* ..... 21
  
3. Krzysztof Pieńkowski  
**Rozruszniki wirowoprądowe - 50 lat badań na Wydziale Elektrycznym Politechniki Wrocławskiej**  
*Eddy current starters - 50 years of research at the Electrical Faculty of the Wrocław University of Science and Technology* ..... 25
  
4. Ryszard Sroka, Antoni Cieśla, Mikołaj Skowron  
**Elektrotechnika w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie – wczoraj i dziś**  
*Electrical engineering at the University of Science and Technology (AGH) in Krakow - yesterday and today* ..... 29
  
5. Marian Kampik, Andrzej Kowalik  
**Historia Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej**  
*History of the Faculty of Electrical Engineering of the Silesian University of Technology* ..... 35
  
6. Dariusz Kania, Dariusz Mrozek  
**Wydział Automatyki, Elektroniki i Informatyki Politechniki Śląskiej – początki i współczesność**  
*Faculty of Automatic Control, Electronics and Computer Science of the Silesian University of Technology - the beginnings and the present* ..... 39
  
7. Kazimierz Gierlotka  
**75 lat napędu elektrycznego i energoelektroniki na Wydziale Elektrycznym Politechniki Śląskiej**  
*75 years of electric drive and power electronics at the Electrical Faculty of Silesian University of Technology* ..... 45
  
8. Krzysztof Kolonko  
**Działalność Stowarzyszenia Wychowanków Politechniki Śląskiej Oddział Elektryków od 1958 r. do dziś**  
*Activities of the Silesian University of Technology Association Electricians Faculty from 1958 to today* ..... 51
  
9. Jacek Kuszniar  
**Rozwój Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Białymstoku do czasu przekształcenia w Politechnikę Białostocką**  
*Development of the Higher School of Engineering in Białystok until it was transformed into the Białystok University of Technology* ..... 55

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 10. Remigiusz Mydlikowski, Krzysztof Maniak<br><i>Działalność laboratorium radiointroskopii przy Wydziale Elektroniki Politechniki Wrocławskiej</i><br><i>Activities of the radiointroscopy laboratory at the Electronics Department of the Wrocław University of Science and Technology</i> .....                                                               | 61  |
| 11. Jakub Bernatt, Maciej Bernatt, Tadeusz Glinka<br><i>Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Napędów i Maszyn Elektrycznych „Komel”</i><br><i>Łukasiewicz Research Network - Institute of Electric Drives and Machines "Komel"</i> .....                                                                                                                         | 65  |
| 12. Agnieszka Leszczewicz<br><i>Politechnika Gdańska w literaturze</i><br><i>Gdańsk University of Technology in literature</i> .....                                                                                                                                                                                                                             | 71  |
| 13. Andrzej Wac-Włodarczyk, Joanna Kozieł, Jacek Woźniak<br><i>Rozwój szkolnictwa średniego w zakresie elektryki w Lublinie</i><br><i>Development of secondary education in Lublin in the field of electricity</i> .....                                                                                                                                         | 79  |
| <b>Historia energetyki i przemysłu elektrotechnicznego</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |     |
| 14. Andrij Kryżaniwskyj, Orest Ivakhiv<br><i>Wyścig tramwajów: elektryczny, konny czy gazowy?</i><br><i>A race of trams: electric, horse or gas?</i> .....                                                                                                                                                                                                       | 87  |
| 15. Andrzej Grzybowski<br><i>Historia elektroenergetyki wielkopolskiej</i><br><i>History of the wielkopolska power industry</i> .....                                                                                                                                                                                                                            | 93  |
| 16. Zenon Lenkiewicz<br><i>Blaski i cienie restrukturyzacji sektora dystrybucji energii elektrycznej na Pomorzu Środkowym</i><br><i>The shine and shadows of the restructuring of the electricity distribution sector in Central Pomerania</i> .....                                                                                                             | 99  |
| 17. Marian Kwiatkowski<br><i>Elektrownia Halemba</i><br><i>Halemba Power Plant</i> .....                                                                                                                                                                                                                                                                         | 103 |
| 18. Jacek Nowicki<br><i>Początki mikroprocesorów – od tajnych zastosowań wojskowych do rewolucji informatycznej</i><br><i>The beginnings of microprocessors - from secret military applications to the information technologies revolution</i> .....                                                                                                             | 109 |
| 19. Wojciech Pilecki<br><i>50 lat księżycowego samochodu – historia i konstrukcja Lunar Roving Vehicle</i><br><i>50 years of lunar car – history and construction of Lunar Roving Vehicle</i> .....                                                                                                                                                              | 115 |
| 20. Jan Francyk<br><i>Minitel – prekursor Internetu</i><br><i>Minitel – Internet precursor</i> .....                                                                                                                                                                                                                                                             | 121 |
| <b>Biografie wybitnych elektryków</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |     |
| 21. Orest Ivakhiv, Andrij Kryżaniwskyj<br><i>Cmentarz Łyczakowski - miejsce spoczynku lwowskich techników: dwie mogiły dyrektorów inżynierii miejskiej</i><br><i>A journey the place of Lviv technicians eternal rest: two graves of the city engineering directors</i> .....                                                                                    | 125 |
| 22. Aleksander Kazimierz Gąsioriski<br><i>Inżynier elektryk Jan Hertz z Częstochowy, jego zainteresowania elektryczną trakcją tangencjalną oraz działalność na polu przemysłowym i społecznym</i><br><i>Electric engineer Jan Hertz from Częstochowa, his interests in electric tangential traction and activities in the industrial and social fields</i> ..... | 131 |
| 23. Stanisław Wojtas, Marek Olesz<br><i>Profesor Stanisław Szpor i jego droga zawodowa</i><br><i>Professor Stanisław Szpor and his professional way</i> .....                                                                                                                                                                                                    | 137 |



|                                                                                                                                                                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 24. Piotr Rataj                                                                                                                                                                                              |     |
| <b>Robert Gülcher (1850-1924) wybitny pionier elektrotechniki z Bielska-Białej i jego przedsiębiorstwa</b>                                                                                                   |     |
| <i>Robert Gülcher (1850-1924) outstanding pioneer of electrical engineering from Bielsko-Biala and his enterprises</i>                                                                                       | 143 |
| 25. Andrzej Marusak                                                                                                                                                                                          |     |
| <b>Kazimierz Jackowski (1886-1940) pionier radiotechniki polskiej, major WP, twórca Muzeum Techniki i Przemysłu</b>                                                                                          |     |
| <i>Kazimierz Jackowski (1886-1940) polish radio technology pioneer, creator of the Museum of Technology and Industry</i>                                                                                     | 151 |
| 26. Przemysław Sadłowski, Jerzy Hickiewicz                                                                                                                                                                   |     |
| <b>Docent dr inż. Samuel Dunikowski (1906-1939), zapomniany wychowanek prof. Kazimierza Drewnowskiego</b>                                                                                                    |     |
| <i>Docent Samuel Dunikowski (1906-1939), the forgotten student of prof. Kazimierz Drewnowski</i>                                                                                                             | 155 |
| 27. Witold Parteka                                                                                                                                                                                           |     |
| <b>Kmdr inż. Stanisław Rymszewicz – oficer Wojska Polskiego i Polskiej Marynarki Wojennej, inspektor elektryk Polskiego Rejestru Statków, działacz Stowarzyszenia Elektryków Polskich</b>                    |     |
| <i>Commander eng. Stanisław Rymszewicz - officer of the Polish Army and Polish War Marine, inspector-electrician of the Polish Ship Register, activist of the Association of Polish Electrical Engineers</i> | 161 |
| 28. Andrzej Ulmer                                                                                                                                                                                            |     |
| <b>Isaac Peral wynalazca pierwszej w świecie elektrycznej łodzi podwodnej</b>                                                                                                                                |     |
| <i>Isaak Peral inventor of first in world of electric under-water boat</i>                                                                                                                                   | 165 |
| 29. Piotr Rataj, Przemysław Sadłowski, Lidia Serbin-Zuba, Jerzy Hickiewicz                                                                                                                                   |     |
| <b>Okrągłe rocznice urodzin wybitnych elektrotechników: Brunona Abakanowicza (1852-1900), Stanisława Olszewskiego (1852-1898), Juliusza Lilienfelda (1882-1963), Mariana Hoffmanna (1922-2010)</b>           |     |
| <i>Anniversaries of the birthday of outstanding electrical engineers: Bruno Abakanowicz (1852-1900), Stanisław Olszewski (1852-1898), Juliusz Lilienfeld (1882-1963), Marian Hoffmann (1922-2010)</i>        | 169 |
| 30. Stefan Gierlotka                                                                                                                                                                                         |     |
| <b>Zasłużeni Ślązacy w elektrotechnice</b>                                                                                                                                                                   |     |
| <i>Silesians merited for the development of electrical engineering</i>                                                                                                                                       | 177 |
| 31. Tomasz Kołakowski                                                                                                                                                                                        |     |
| <b>Członkowie Honorowi SEP z obszaru działania Oddziału Zagłębia Węglowego</b>                                                                                                                               |     |
| <i>Honorary Members of SEP from area of the Coal District Division</i>                                                                                                                                       | 185 |
| 32. Jan Strzałka                                                                                                                                                                                             |     |
| <b>Patroni Roku 2022 z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie</b>                                                                                                                                            |     |
| <i>Patrons of Year 2022 from AGH University of Science and Technology</i>                                                                                                                                    | 191 |
| 33. Zbigniew Porada                                                                                                                                                                                          |     |
| <b>Elektrycy wśród polskich medalistów olimpijskich</b>                                                                                                                                                      |     |
| <i>Electricians among polish olympic medalists</i>                                                                                                                                                           | 197 |
| 34. Jerzy Hickiewicz                                                                                                                                                                                         |     |
| <b>Wspomnienie o docencie dr inż. Zbigniewie Białkiewicz</b>                                                                                                                                                 |     |
| <i>Memories of associate profesor Zbigniew Białkiewicz, Ph.D.</i>                                                                                                                                            | 205 |
| 35. Jerzy Antczak                                                                                                                                                                                            |     |
| <b>Tadeusz Malinowski - postać warta naśladowania</b>                                                                                                                                                        |     |
| <i>Tadeusz Malinowski - person worth to imitate</i>                                                                                                                                                          | 211 |
| <b>Działalność stowarzyszeniowa elektryków</b>                                                                                                                                                               |     |
| 36. Aleksandra Konklewska, Jerzy Hickiewicz, Piotr Rataj, Przemysław Sadłowski                                                                                                                               |     |
| <b>Historia Oddziału Toruńskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich (1921-2021)</b>                                                                                                                          |     |
| <i>History of the Toruń Branch of Association of Polish Electrical Engineers (1921-2021)</i>                                                                                                                 | 215 |

|     |                                                                                                                                   |     |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 37. | Wiesław Michalski                                                                                                                 |     |
|     | <b>Historia Oddziału Radomskiego SEP (1921–2021)</b>                                                                              |     |
|     | <i>History of the Radom Section of SEP (1921–2021)</i> .....                                                                      | 221 |
| 38. | Kazimierz Ginal                                                                                                                   |     |
|     | <b>Historia Oddziału Kieleckiego SEP</b>                                                                                          |     |
|     | <i>History of the Kielce Branch SEP</i> .....                                                                                     | 229 |
| 39. | Aleksander Kazimierz Gąsior                                                                                                       |     |
|     | <b>Kalendarium 70-lecia Oddziału Częstochowskiego Stowarzyszenia Elektryków Polskich (1951-2021)</b>                              |     |
|     | <i>Calendar of 70th anniversary of the Czestochowa Branch of the Association of Polish Electrical Engineers (1951-1921)</i> ..... | 237 |
| 40. | Wojciech Michalski, Zbigniew Lubczyński                                                                                           |     |
|     | <b>Historia Oddziału Wrocławskiego SEP zapisana w informatorach</b>                                                               |     |
|     | <i>History of SEP Wrocław Branch written in guidebooks</i> .....                                                                  | 245 |
| 41. | Andrzej Hachoł                                                                                                                    |     |
|     | <b>Rok 2021 – jak obchodziliśmy 75-lecie Oddziału Wrocławskiego SEP</b>                                                           |     |
|     | <i>Year 2021 - how we celebrated the 75th anniversary of the SEP Branch of Wrocław</i> .....                                      | 249 |
| 42. | Jacek Zelik, Bożena Bunarowska, Barbara Łazowska                                                                                  |     |
|     | <b>Jubileusz 45-lecia Tarnobrzskiego Oddziału Stowarzyszenia Elektryków Polskich</b>                                              |     |
|     | <i>Jubilee of the 45th anniversary of the Tarnobrzeg Branch of the Association of Polish Electrical Engineers</i> .....           | 253 |
| 43. | Tomasz E. Kołakowski                                                                                                              |     |
|     | <b>Zjazdy Stowarzyszenia Elektryków Polskich w Katowicach</b>                                                                     |     |
|     | <i>General Assemblies of Association of Polish Electrical Engineers in Katowice</i> .....                                         | 259 |
| 44. | Jerzy Barglik, Dariusz Świsulski                                                                                                  |     |
|     | <b>Gabriel Narutowicz patronem Akademii Inżynierskiej w Polsce</b>                                                                |     |
|     | <i>Gabriel Narutowicz the patron of the Academy of Engineering in Poland</i> .....                                                | 263 |
| 45. | Iwona Gajdowa                                                                                                                     |     |
|     | <b>75. rocznica czasopisma „Energetyka”</b>                                                                                       |     |
|     | <i>The 75th anniversary of "Energetyka" monthly magazine</i> .....                                                                | 267 |
| 46. | Jerzy Hickiewicz, Piotr Rataj, Przemysław Sadłowski                                                                               |     |
|     | <b>Pięciolecie Pracowni Historycznej Stowarzyszenia Elektryków Polskich w Opolu</b>                                               |     |
|     | <i>Five years of the Historical Study Lab of Association of Polish Electrical Engineers in Opole</i> .....                        | 271 |
| 47. | Andrzej Marusak                                                                                                                   |     |
|     | <b>Historia konferencji Symulacja Procesów Dynamicznych SPD-1 — SPD-10 (1980-1998)</b>                                            |     |
|     | <i>History of the conferences on Dynamic Processes Simulation SPD-1 — SPD-10 (1980-1998)</i> .....                                | 279 |
| 48. | Bogumił Dudek, Tomasz E. Kołakowski                                                                                               |     |
|     | <b>Bezpieczeństwo pracy elektryków na forum SEP – w historycznym ujęciu zagrożenia</b>                                            |     |
|     | <i>Electricians occupational safety on the forum of SEP - from historical perspective</i> .....                                   | 283 |